

Grozna požarna nesreča v japonskem mestu Hakodate, ki je zahtevala nad 1000 smrtnih žrtev.

družbe. Občnemu zboru je prisostvoval tudi kmetijski referent g. Lipovec iz Dolnje Lendave. V kratkih besedah je orisal pomen kmetijske družbe in nato predal besedo gostilničarju Skobernetu. Podružnica ima doslej 25 članov, a upajmo, da jih bo kmalu več.

Dolnja Lendava. Pred kratkim je bila tukaj ustanovljena knjižnica, ki je prejela iz Ljubljane okrog 1000 knjig. Knjižnica začasno deluje v prostorih narodne šole, ker še posebnega poslopja knjižnica nima. Ljudje kažejo za knjižnico veliko razumevanja in pridno segajo po knjigah.

Lipa. Majhna vasica, ki nosi čisto slovensko ime. Pa kakor je majhna, je vendar tudi živahna. Ta slovenska vas slovi kot vas tiho-tapcev - švercarjev imenovanih. Sicer ni nič čudnega, kajti blizu je madžarski meji in v današnjih dneh krize je dober vsak dinar, ki si ga človek prisluzi. Saj vendar zaslužka ni nobenega, človek pa rabi denar zase in za svoje otročičke, ki stalno prosijo: »Ata kruha, mama kruha!« Da bi omogočili obstanek sebi in svoji družini, se kaj radi napotijo hrabrejši možakarji in krepki fantje čez madžarsko mejo in prinesajo tobaka ali kakih cenajših stvari, ki jih tu spravljajo pod roko v

promet. Toda oko postave je čuječe in tako podjetje se le redkokedaj posreči. Tudi prejšnji teden so ujeli več šmuglarjev in jim odvzeli ves tovor, a kazen jih še čaka.

Hotiza. »Odprta noč in dan so groba vrata«. Pretekli teden je umrla hčerka znane gostil-

Ogromen obroč iz gumija za kolo hollandskega potniškega letala.

ničarke Lize, ki je bila omožena z g. Horvatom. Zapustila je osem otrok, med katerimi je najstarejši star šele 14 let, in mladega moža. Zalujočim naše sožalje!

★

DRUŠTVENE VESTI

Boj za mladino.

Vzgoja mladine je izmed glavnih spornih točk med hitlerizmom in katoliško cerkvijo. Konkordat zagotavlja katoliški cerkvi neokrnjeno pravico do vzgoje nemške katoliške mladine, ki naj bi se neodvisno in neovirano vzgojevala v katoliških mladinskih zvezah in društvih. Osrednja nemška vlada in vlade posameznih dežel pa se v področju mladinske vzgoje ne ozirajo na to bistveno konkordatno točko, marveč jo pobijajo z besedo in dejanjem.

Tako dajejo potuho vodstvu hitlerjevske mladinske organizacije (»Hitlerjeve mladine«), da vedno bolj drzno in osvajalno nastopa proti organizirani katoliški mladini.

Nedavno je izšel v uradnem državno-mladinskem listu članek z naslovom: »Ustvarite enotno mladino.« V tem članku se ugotavlja, da je katoliška mladina sedaj najbolj pereče ter najvažnejše vprašanje nemške mladine. Protestantovska mladinska organizacija se je že spojila s »Hitlerjevo mladino«. Da se dovrši zedinjenje nemške mladine, je treba, da se tudi katoliška mladina spoji s hitlerjevsko. Razlog za to, da zavzema katoliška mladina še vedno ločeno stališče, so visoki voditelji katoliške mladine, ki

Dan tašč.

Po proslavi tisočerih ter tisočerih materinih dnevih, dnevih za dečo, za matere in otroke, se je oprijela končno pravica toliko oklevetanih tašč. Zadnje dni se je vršila v mestu Amarillo v Mehiki na celem svetu do slej prva proslava tašč. Ta dan je bil določen od prirediteljev v to, da bi naj človeštvo prenehalo z 2500letno krivico, s katero obmeta va tašče. Prebivalci mesta Amarillo so proslavljali dan tašč z velikim navdušenjem. V mestu bivajoče tašče so korakale v sprevidu skozi glavne ulice, in mestni župan jim je govoril slavnostni govor. Zbrani meščani so

Januš Golec:

13. nadaljevanje.

KRUCI

Ljudska povest po zgodovinskih virih.

Ko bi bila hotela migniti Turčija samo z mezin-cem podpore, bi ne bil Munkač nikoli padel. Vsled pomanjkanja prehrane je predala Helena trdnjavo cesarskim 9. januarja 1688. Zasiguran ji je bil prost izhod v spremstvu preostankov posadke. Oblegovalci so seve preiskali temeljito prtljago junakinje in odkrili med raznimi dragocenostmi tudi krono kralja Krucev. Takrat zaplenjena krona je še ohranjena. Podobna je dragonski čeladi. Spodnji del je vijolične barve in obrobljen štiri prste na široko s čistim zlatom; zgornji del je obokast ter bel, obšit s platnom in okinčan z velikim dragocenim kamnom.

Prvi kralj Krucev je bil sicer ob krono. V odškodnino za to ga je imenoval veliki vezir leta 1690. za velikega kneza erdeljskega. Emerik I. se je podal s svojimi tolpami v Erdelje, kjer je rogovilil do svoje smrti. Prebivalstvo slovenskega štajerja je imelo precej časa mir pred Kruci.

Vsled sijajnih zmag slavnega avstrijskega vojskovođe Evgena je bila Ogrska kmalu rešena turškega jarma. Madžari so pokazali za osvoboditev malo ali nobene hvaležnosti. Radi malenkosti je došlo kmalu med avstrijskim dvorom in madžarskimi plemenitaši do sporov. Madžari so grozili s ponovnim uporom, opiraje se na ostanke Krucev.

Nezadovoljnost ogrskih domačinov so podžigali francoski najemniki, dokler ni priklopela do vrhunca. Tudi glavar in kralj zopet zbranih Krucev je bil kmalu pri roki v osebi Franca Rakoči, sina junaške Helene iz njenega prvega zakona, braniteljice trdnjave Munkač in soproge Emerika, ne baš slavnega prvega kralja Krucev.

Drugi kralj Krucev.

Kakor že omenjeno, se je udala l. 1688. glavna ter zadnja trdnjava prvega kralja Krucev — Munkač. Po predaji Munkača je prišla njegova braniteljica Helena Zrinjska s svojim sinom Francem na Dunaj. Njeno večletno krucevanje ji je odpustil cesar povsem

se bojijo, da bi medverska organizacija Hitlerjeve mladine škodovala verski zvestobi katoliške mladine. Hitlerjeva mladina zahteva od katoliške, da se nauči »nemško misliti«. Tega pa se bo najbolj naučila v organizaciji Hitlerjeve mladine, ki je prepojena z brezkompromisnim nemškim duhom. — Nemško misliti, in sicer brezkompromisno nemško misliti! Nemštvo, ki ga imajo pred očmi nemški narodni socialisti, je povse pogansko: nemška kri, nemška pasma, nemški bog! Katoliški mladini vcepiti takšno mišljenje, pomenja jo popoganiti. Zato ni čuda, da se temu protivijo »visoki voditelji katoliške mladine«, to so predvsem nemški škofje. Narodni socializem postopa tako, kakor postopa vsak pretiran nacionalizem: mesto Boga postavi na pre stol narod, ki postane malik, pred katerim pripogibajo ti patentirani narodnjakarji svoja kolena. V tem maliku pa sami sebe častijo in sebe okoriščajo, kakor so vedno imeli žreci glavni dobiček od malikovalstva. Nasproti vsem takim poskusom popogajenja mladine je katoliška cerkev vedno poudarjala ter poudarja in zahteva: Krščanska misel bodi vodilna v vzgoji mladine! Iz krščanske ideje dobi tudi narodna misel svojo potrditev, ureditev in izpopolnitev!

Vurberg. Žalno sliko tihe nedelje nam je ovenčala s cvetjem arčnega veselja veličastna materinska proslava. Stopila je popoldan mladenka Ogrinc na gledališki oder in z gorkimi čustvi veselo pozdravila naše ljube mamice in zbrane goste. Za pozdravom so se vrstile s proslavo skladajoče deklamacije dečkov in deklic. Slavnostni primeren govor pa je imel predsednik prosvetnega društva Viktor Gašparič, ki je z živimi barvami naslikal vrednost in dobroto materinske ljubezni. Potem se je pozorišče odra spremenilo v igrišče. Dekleta so pristrčno podala dve igrici: »Materin zaklade« in »Pismo«. Nastopili sta dve mladenki v ljubkem dvogovoru: ena ocenuje telesno mater, druga pa navdušuje za duhovno mater, obe pa sta imeli vzvišene cilje. Za

sklep materinske proslave se je dvignila iz dekliskih src vesela dekliska pesem. Vse zadovoljne in srečne so se naše mamice vračale na svoje domove. Zadovoljne so se čutili tudi drugi gostje. Škoda je le, da je našla ta proslava premalo odziva. Upamo, da bodo naše v prihodnje takšne prireditve več umevanja. Važno je, da omenim še to: Proslavi sta prisostvovala dva mlada brata Rusa in se kar nista mogla načuditi našemu kulturnemu delu. Da, tujci, ki nas ne razumejo, se zanimajo za našo prosveto, domačini pa nimajo žal dovolj umevanja.

Ormož. Prosvetno društvo od Sv. Tomaža vprizori na belo nedeljo dne 8. aprila, ob 4. uri popoldne, v kletarski dvorani v Ormožu zanimivo igro »Gospa ministrovka«.

*

Narodna knjiga.

V Mariboru je pričela poslovati Narodna knjiga, r. z. z o. z. Priobčujemo najvažnejša določila pravil imenovane zadruga.

§ 1. Tvrška se glasi: Narodna knjiga, r. z. z o. z.

§ 2. Zadruga ima namen: a) ustanovljati in vzdrževati javne knjižnice in javne čitalnice; b) nabavljati knjige in časopise in iste posojevati svojim udom; c) pospeševati sploh izobrazbo svojih udov, zlasti s tem, da 1. snuje naprave in naredbe v povzdigo izobrazbe svojih udov, 2. prireja podučna predavanja, tečaje in razstave ter izdaja primerne knjige, časopise in tiskovine. § 3. Kdor hoče pristopiti k zadrugi, se mora oglasiti pri načelnstvu.

§ 5. Vsak član plača takoj ob pristopu od načelnstva določeno pristopnino in vsaj en delež. Plačana pristopnina postane nepreklicno last zadruga. (Pristopnina znaša 1 Din.)

§ 7. Delež znaša 5 Din. Zadrugi deleži se vplačajo takoj po podpisu izjave in se ne obrestujejo.

§ 11. Zaveza zadrugnikov je omejena. Vsak zadrugnik jamči za društvene obveze s svojimi zadrugnimi deleži in poleg tega še z nadaljnim zneskom deleža.

§ 17. Javna razglasila se vršijo po enkratnem objavljanju v listu »Naš dom«, ki izhaja v Mariboru.

§ 18. Zadruga opravlja svoja opravila samostojno s sodelovanjem vseh zadrugnikov. Njeni organi so: načelnstvo, nadzorstvo in občni zbor.

§ 19. Načelnstvo obstoji iz načelnika, njega namestnika in pet odbornikov. Načelnstvo voli občni zbor za tri leta. Člani načelnstva ne dobijo za svoje poslovanje nikakih tantijem.

§ 28. Nadzorstvo obstoji iz treh članov, katere izvoli občni zbor za eno leto. Izvoliti se sme vsak zadrugnik, če ni član načelnstva.

§ 29. Občni zbor. Redni občni zbor se sklicuje enkrat v letu in sicer do 1. maja. Dan, ura, kraj in dnevni red občnega zbora je osem dni prej razglasiti v »Našem domu«.

§ 30. Vsak zadrugnik ima pravico glasovati pri občnem zboru. Vsak član ima toliko glasov, kolikor ima deležev.

Zadruga Narodna knjiga ima svojo pisarno v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

Kapla. Tudi mi se lahko enkrat oglasimo v našem listu, da smo začeli napredovati. Zbudila se ni le narava, prebudila se je tudi Kapla iz dolgega spanja. Na cvetno nedeljo so vprizorili naši šolarčki lepo igrico, nakar so nastopili kar štirje pevski zbori: šolski, ženski, moški in mešan zbor, in so skupno zapeli 17 narodnih in ponarodelih pesmi. Le-

po mirno lahko trdim, da so Kapelčani prav imenitno prestali svoj krst, da so prekosili celo sami sebe. Naša želja je, da bi mogla dati Kapla zboru tudi kak harmonij. Učili so se brez vsakega instrumenta, kar zada pevodji veliko težkoč. Ljudje so napolnili velik, a za njih premajhen razred in razšli so se veselih obrazov, z upanjem, da bodo spet in kmalu slišali naše pevce in pevke. Hvala vam pevci in pevke, le se še potolažite, le pojte nam, da nam preženete skrbi!

Jarenina. (Smrtna kosa.) Ko se je že začela ljuba spomlad, kosi kruta smrtna kosa na-

radi zaslug prednikov. Prepustil ji je celo v uporabo vsa podedovana in z ropom prisvojena posestva na Ogrskem. Iz Dunaja je poslala Helena sina na Češko, kjer se je izobraževal pet let prav pridno. Po končanih naukih je prevzel oskrbovanje razsežnih materinih posestev na Madžarskem. Leta 1696. se je oženil s hčerko hessenskega kneza Karola. Kot bogatin ter mogočnjak je bival in se zabaval deloma na Dunaju, deloma na svojih ogrskih graščinah. Godilo se mu je vsestransko po knežje. Še razna dostojanstva je imel zanj pripravljena avstrijski cesar.

Rakočiju je že bilo prirojeno hrepenenje po čisto samostojnem ter neodvisnem kraljestvu. Za njegov pohlep po osamosvojitvi so zvedeli Francozi, ki so itak natezali Avstriji vajeti s pomočjo puntarskih madžarskih plemičev. Francoski poslanik Villarsa je prejel od svoje vlade naročilo, naj spelje Rakočija, da se bo uprl cesarju. Vstaja bo rodila siguren uspeh. Francoski kralj bo podpiral punt z denarjem ter vojaštvom. Francoski poslanik je prisegel Rakočiju, da bo postal po otresenju avstrijskega jarma veliki knez Erdelije. Lastna častilakomnost in obljube Francozov so bile tolikanj mikavne in zapeljive, da se jim je

udal mladi mogočnjak in pričel pogajanja s Francozi. Nesreča je hotela, da se je našel iz njegove najožje družbe Judež v osebi nekega častnika, ki je ovdil vse spletkarije in pogajanja s Francijo na Dunaj. Meseca maja l. 1701. je poslal cesar na tihoma nad tedaj še prikritega puntarja vojaški oddelek. Ta je presenetil Rakočija na njegovi lastni graščini ter ga je ujel po kratki oblegi. V verigah so gnali cesarski upornika v Dunajsko Novo mesto. Pahnili so ga v isto ječo, v kateri je čakal radi vstaje pred 30 leti na smrtno obsodbo njegov stari oče, grof Zrinjski, ki je bil tudi obglavljen.

Rakoči ni romal sam v zatohle podzemeljske prostore. Z njim so odtirali na odgovor in zatožno klop vso njegovo ožjo okolico. Njegovemu svetovalcu Berčeni ju, duši zarote, je uspel pobeg iz ječe na Poljsko.

Poljaki so bili poleg Francozov naklonjeni madžarskemu gibanju po osamosvojitvi. Berčeni je storil na svobodi vse, da otme smrti svojega gospoda. Avstrija je stražila tako pazno ujetega ptiča, da je predsedel v ječi šest mesecev ter čakal v neprestanem strahu, da planejo zdaj in zdaj nanj rablji in ga od-

izbrali iz vrst tašč krasotno kraljico, najmlajšo, najdebelejšo in najboljšo vitko taščo. Bogznanj, če si bo utrl taščin dan pot iz mehikanskega mesta še tudi kam dalje po svetu!

Tarzanovo človeško pleme.

Vsem je znana povest »Tarzan«, v kateri je opisano, kako je zašel otrok med opice, je tamkaj zrasel in živel kot opica. V Londonu se je povrnil zadnje dni znameniti angleški raziskovalec Valter Clifton. Dve leti je prebil z ekspedicijo po Južnem morju. Njegova raziskovanja so bila povsem namenjena velikemu otoku Nova Guineja. Po povratku v London je izjavil raz-

prej. Meseca marca je mirno v Gospodu zatisnila svoje trudne oči, previdena z zakramenti za umirajoče, gospa Ana Nigas, upraviteljica admontskega veleposestva Jareninski dvor, v starosti 74 let. Pogreb blage pokojne se je vršil ob ogromni udeležbi ljudstva. Vodil ga je g. kanonik in dekan Jožef Čížek ob asistenci g. kateheta Šparla iz Maribora in g. kaplana. Ob grobu se je poslovil od blage pokojne g. kanonik Čížek. Marsikatero oko se je orosilo, ko je omenil njene tri lepe čednosti: skromnost, globokovernost in darežljivost. Da, resnično darežljiva je bila blaga pokojna, saj je noben ni prišel brezuspešno česa prositi, naj je že bil tujec ali domačin; dobil je, za kar je prosil. Bila je dobra mati ne samo svoji žalujoči hčer, temveč tudi veliki njej v oskrbo izročeni družini, hlapcem, dekletam in viničarjem. Domači pevski zbor ji je zapel žalostinke doma in pri odprtem grobu. Rajna naj počiva v miru! Preostalim naše sožalje!

Sv. Rupert v Slov. goricah. Kriza nas tako ščipale, da si skoraj ne moremo nabaviti papirja, da bi vam poročali, kako se nam godi. Končno smo si vendar toliko pritrkali, da si smo nabavili papir in znamke. Imeli smo letos v pustnem času porok skoraj za eno bežanje, kar eno nedeljo 16 oklicev. Čeprav živimo bolj v samotnem kraju, so vendar prišli ženini k nam po neveste. Na nekaterih gostijah je bilo prav fletno. Dal Bog, da bi zakoncem bila sreča in milost božja mila! — Zapustil nas je kaplan Krajnc Jožef, ki je deloval med nami skoraj tri leta v splošno zadovoljnost. Dobili smo mesto njega g. Jožefa Klemenc iz Vranskega; o svojem godu so slovesno sprejeli 200 šolskih otrok v Marijin vrtec. Dobro je, da se že v nežni mladosti vzgaja mladina v pravem krščanskem duhu. Ko doraste, bo menda boljše kot tisti, ki jih žalibog moramo gledati, kako med pridigo in službo božjo stojijo zunaj cerkve. Ima pač svetovna bratovščina jeruzalemskega osla povsod svoje člane. — Imeli smo zadnji čas dva pogreba. Na Jožefovo smo spremljali na tačni poti Terezijo Čuček iz Čermljenšaka. Bila je vrla mati dveh otrok, dobra gospodinja, zelo vesele narave, ljubiteljica petja. Zavrtna bolezen rak ji je pretrgal nit življenja. Gospa N. Čeh, bivša gostilničarka iz Gočove, je mo-

rala umreti radi starosti. Blag jima spomin! **Sv. Rupert v Slov. goricah.** Na sedmini po pokojni Tereziji Čuček se je za novo bogoslovje v Mariboru nabralo 60 Din.

Sv. Anđraž v Haložah. Rajnemu Blažu Emeršiču v spomin! Umrli nam je mož, čigar telo smo izročili materi zemlji dne 25. februarja t. l., čigar duh pa živi med nami. Ta mož je bil tako srečen, da je vsak dan opominjal ljudi, stare in mlade, k molitvi. Bil je mali gorični posestnik in poleg njegove gorice stoji na lepem razglednem griču lepa občinska kapela z majhnim zvonikom in zvonom. In on je imel ključ od kapele, da je lahko vsako jutro jutrajnico, poldan in zdravo Marijo zvonil in tako je opominjal ljudi k molitvi. To službo je že vršil kot šolarček in potem do svoje smrti. Bog ga je nagradil s tem, da je srečno in lahko umrl. V jutro je prejel svete zakramente za umirajoče, potem se oblekel in še hodil ves dan okoli, ponoči pa mirno v Gospodu zaspal v 68. letu svoje starosti. Pred enim letom mu je umrla žena, takrat je rekel: Saj jaz tudi ne bom dolgo. In v resnici samo eno leto in en mesec mu je bilo podaljšano življenje. Bil je katoliški mož, naročnik našega lista skozi 40 let, mnogo let ud Mohorjeve družbe, mnogo let občinski odbornik. Z Bogom, dragi Blaža, tako smo te nazivali, in sveti naj ti večna luč!

Mislinska dolina. V 50. številki našega lista leta 1933 smo poročali, da smo v župniji St. Pij pod Turjakom na prijaznem Sartelovem griču slovesno blagoslovili nad 12 m visoki, veličastni spominski križ v zahvalo Kristusu Gospodu za odrešenje pred 1900 leti. Ta križ še nameravamo oskrbeti z lučicami, da se bo videl ponoči po celi Mislinski dolini do Slovenjgradca. Sedaj pa poročamo drugi veseli dogodek. Naša Marijina družba, vpisana v glavno družbo v Rimu leta 1905, obtoja že nad 28 let. Leta 1914 je bilo slovesno sprejetih 19 ovenčanih deklet v Marijino varstvo, leta 1924 pa 23 in sedaj na praznik Marijinega oznanjenja dne 25. marca zopet tretje največje število, to je 18 deklet. Če upoštevamo daljavo nekaterih dobrih vernikov iz planin po 2 do 3 ure daleč do farne cerkve, potem druge sodobne razmere, je to za sedanjí čas gotovo častno število. Naše zavedne mladenke so hotele, ker je bilo na glavni družbeni praznik

8. decembra preveč ledeno in sneženo, sedaj proslaviti 370letnico, odkar je ravno dne 25. marca na praznik Marijinega oznanjenja v življenje stopila prva Marijina družba v večnem Rimu.

Griže. V pretečenem tednu v pondeljek smo spremljali ob obilni udeležbi vernikov k večnemu počitku pridno mladenko Julijano Raltej. Imela je raka v grlu in je z občudovanja vredno potrpežljivostjo prenašala hudo bolezen. Pogreb je vodil in sv. mašo za njo daroval njen stric, ml. g. prošt v Tinjah na Koroškem Anton Benetek. Imel je tudi ob grobu lep poslovljni nagovor. Počivaj v miru, Julica, in prosí v nebesih s svojo mamico vred za naš zaostale!

Iz medvečke torbe. Radi toplaga juga je skopnel sneg, zato so spomladanska dela v polnem teku. Osebito po vinogradih se sliši tu pa tam prepevanje in vriskanje, a ne od veselja, temveč od alkohola, kateri povzročajo največ gorja med vinskimi prijatelji. Nedavno so se fantje stepli baje radi neke ženske. Da, da, vino in ženske! Fantje, bodite vendar pametni! — Radi velikonočnih praznikov so se prebudili iz zimskega spanja in so pridno na delu lisjaki v človeški podobi. Tako so v noči 22. marca neznaní kurji prijatelji obiskali N. Vrečko ter ji odnesli šest kokoši. Isto noč so obiskali čevljarskega mojstra Jožefa Arnuša, stanujočega v Turnžah, in odnesli 4 kokoši. Domneva se, da so to storihi isti uzmoviči. Dokler se ti dolgoprstneži ne ujamejo, bodo naše kokoške vedno v strahu pred takimi uzmoviči.

Nova preureditev slov. občin.

Notranji minister je izdal uredbo o pregledu združitve občin in o določitvi končnih sedežev občin v dravski banovini. Izpremembe, izvršene na ozemlju bivše Slovenske Štajerske, Koroške in Prekmurja, so naslednje:

I. Preureditev občin.

1. Srez Celje.

1. Občini Braslovčam se priključi bivša u. o. Gomilsko brez občine Grajske vasi. Dosedanja občina Gomilsko se ukine.

iskovalec časnikarjem, da je odkril v neraziskanem delu Nove Guineje povsem novo človeško pleme, kateremu je dal ime: Tarzanovo pleme. Anglež je prodiral po otoku iz postojanke Granville, spremljan od domačih nosačev. Zadel je v temnih in neprodirnih gozdovih, ki so obdani od gorovja, na povsem novo človeško pleme. Ljudje so prav majhni in temnorjave barve. Vasi teh pritlikavcev obstojajo iz posamznih kolib, ki so zgrajene na zelo visokih palmah. Do teh bivallšč je mogoč pristop po 30 m visokih lestvah. V tej višini so izpeljane hrvi iz lijan (rastlina) in te spajajo med seboj po-

vedejo na morišče. Konečno je le uspelo Berčeniju, da je zasnoval s pomočjo Rakočijeve žene rešilni načrt.

Kakor že zaupano, se je trudila njegova žena pol leta, predno je podkupila straže, ki so pustile jetnika na prosto. V preobleki navadnega vojaškega prostaka se mu je posrečil v noči pobeg iz mesta. Za mestnim obzidjem je čakal nanj konj. V galopu je oddrvel do Donave in preko ga je odpeljal brodar. Izmuznil se je iz Ogrske na Poljsko, kjer mu je prekrbel francoski poslanik varno zavetje. Tudi po opaženem pobegu so ga obsodili v Dunajskem Novem mestu na smrt, njegova razsežna posestva in celo imetje pa zaplenili.

Pod zaščito Poljske Rakoči nikakor ni miroval. Njegovi podpihivalci so bili noč in dan na delu po domovini. Ko se je prikazal Rakoči l. 1703. z majhnim krdelom konjikov na ogrski meji, je švignil mahoma plamen silne vstaje po celi deželi. Cele trope nezadovoljnežev in bivših Krucev so vrele pod njegovo zastavo. Krucem so se pridružili še Turki. Rakočijeva krdela so se množila in narasla naglo v mogočno armado. S prostovoljci, ki so bili prežeti sovraštva do

Habsburžanov, je udaril Rakoči na cesarjevo armado, jo potolkel, se polastil več trdnjav, katere je spremenil v svoje postojanke in je postal drugi kralj madžarskih Krucev.

Jedva je uspel upor napram Avstriji, je postala Krucem Madžarska pretesna. Rakočijeva roparska vojska se je razlila po doma opravljenem poslu liki narasla reka na vse strani. Kruci so zopet pridivjali na Štajersko. Tudi slovenski kraji med Muro in Dravo so morali vnovič čutiti besnost krščenih in nekrščenih Turčinov, podivjanih Krucev. Blizu 30.000 ogrskih puntarjev in plenaželjnih turških tolovajev je ropalo in požilago po Fürstenfeldu, Borovju, Friedbergu in po Dekanovcih. Ena truma teh divjakov je privihrala med klanjem in požiganjem celo do Dunaja.

Avstrijskemu maršalu Sigbertu grofu Heisterju se je posrečilo, da je naklestil dvakrat pošteno Forgacha, enega od voditeljev krucevskih čet. Grof zmag ni izrabil in tako so ostale brez strašilno učinkovitih posledic. Razkropljene trume so se kmalu ponovno zbrale in ropale še drzneje.

2. Iz občine Sv. Pavla pri Preboldu se izloči bivša u. o. Marija Reka (razen kraja Male Reke) ter se priključi občini Trbovljam.

3. Ime občine Višnje vasi se izpremeni v Vojnik okolico in se vključi v njo tudi sedanja u. o. Smartno v Rožni dolini.

4. Občina Zalec okolica se ukine in postane bivši občini Petrovče in Gotovlje (brez kraja Frengje) zopet samostojni občini. Gotovljam se priključi k. o. Vrbje.

5. Občini trgu Vranskemu se priključi kraj Tršca iz dosedanje občine Vranskega okolice.

6. Ime občine Vransko okolica se izpremeni v Tabor. Njej se priključi bivša u. o. Grajska vas iz dosedanje občine Gomiljskega.

2. Srez Gornjihrad.

1. Ustanovi se nova občina Bočna, ki se ji priključi k. o. Bočna, Radmirje, Smartno ob Dretli iz bivše občine Bočne in Homec iz bivše občine Kokarje.

2. Iz občine Gornjega grada okolice se izloči k. o. Bočna.

3. Iz občine Ljubnega se izloči k. o. Radmirje.

4. Občini Mozirju okolici se priključi oni del k. o. Prihove iz občine Rečice ob Savinji, ki leži na desnem bregu Savinje.

5. Občini Rečici ob Savinji se priključi k. o. Kokarje, Pusto polje in Pobrežje iz bivše u. o. Kokarje.

6. Občina Zadreta se ukine.

3. Srez Konjice.

1. Iz občine Vitanja se izloči bivša občina Kozjak in priključi občini Mislinju, srez Slovenjgradec.

4. Srez Laško.

1. Občini Laškemu se priključi neposredna okolica, sestojeca iz 180 parcel iz občine Sv. Krištofa in 16 parcel iz občine Marije Gradca v skupni izmeri 45 ha 38 a.

2. Ime občine Sv. Leparta se izpremeni v: Sv. Lenart nad Laškim.

3. Občini Trbovljam se priključi bivša občina Marija Reka (razen kraja Male Reke) v celjskem srezu in kraj Sv. Planina in vzh. del Sv. Urha iz občine Zagorja v litijskem srezu. Izloči se k. o. Sv. Marko in priključi občini Hrastniku-Dolu.

5. Srez Ljutomer.

1. Ime občine Črešnjevci se izpremeni v: Gornjo Radgono okolico.

6. Srez Maribor desni breg.

1. Ime občine Jelovca-Makol se izpremeni v Makole.

2. Iz občine Polskave se izločijo bivša u. o. Črešnjevci, Pretrež in Vrhloga in kraj Pragersko, ki sestavljajo odslej novo občino Pragersko.

7. Srez Maribor levi breg.

1. Občini Jurovskem dolu se priključi del k. o. Varde (hiš. štev. 8 do 35) iz u. o. Vičine.

2. Iz občine Pesnice se izloči bivša občina Kaniže in se priključi občini Št. Ilju v Slov. goricah.

3. Ime občine Sv. Kungote v Slov. goricah se izpremeni v Zgornjo Kungoto.

4. Iz občine Št. Ilja v Slov. goricah se izloči bivša u. o. Sladki vrh in se priključi občini Velki.

8. Srez Murska Sobota.

1. Iz občine Martjancev se izloči bivša u. o. Mlajtinci in se priključi u. o. Tešanovcem.

2. Iz občine Murske Sobote okolice se izloči bivša u. o. Gradišče in se priključi u. o. Tišini.

9. Srez Ptuj.

1. Ustanovi se nova občina Sv. Lovrenc na Dravskem polju, kateri se priključi bivša občina Sv. Lovrenc (iz občine Cirkovcev), bivša občina Trnovec-Sela iz bivše občine Pobrežja in bivša občina Zgornja Pristava iz občine Pobrežja.

2. Ime občine Vurberka se izpremeni v: Grajeno.

10. Srez Slovenjgradec.

1. Občini Mislinju se priključi bivša u. o. Kozjak iz občine Vitanja (konjiški srez) in k. o. Završe iz občine Velenja.

2. Iz občine Velenja se izločita bivši u. o. Št. Ilj pri Velenju in Sv. Andraž kot samostojna občina Ložnica pri Velenju.

11. Srez Šmarje pri Jelšah.

1. Iz občine Podčetrtka se izločita bivši u. o. Sedlarjevo in Imeno kot nova občina Sedlarjevo, kateri se priključita tudi bivši u. o.

Lastnič iz občine Sv. Petra pod Svetimi gorami in Buče iz občine Kozjega.

2. Iz upravne občine Šmarja pri Jelšah se izloči kot samostojna občina bivša u. o. Šmarje pri Jelšah trg; ime občine Šmarja pri Jelšah se izpremeni v ime Šmarje pri Jelšah okolica.

II. Imena in sedeži občin.

Notranji minister je z uredbo tudi določil končne sedeže občin, ki so naslednji:

1. Srez Brežice.

1. Artiče, 2. Bizeljsko (Spodnja Sušica), 3. Blanca, 4. Brežice, 5. Dobova, 6. Globoko, 7. Kapele, 8. Pišce, 9. Pleterje (Zdole), 10. Pod-sreda (Poklek-Gorjane), 11. Rajhenburg (začasno Senovo), 12. Sevnica, 13. Sromlje, 14. Videm, 15. Zabukovje, 16. Zakot (Sv. Lenart).

2. Srez Celje.

1. Braslovče, 2. Celje okolica, 3. Dobrna, 4. Dramlje, 5. Griže, 6. Gotovlje, 7. Polzela, 8. Petrovče, 9. Sv. Jurij pri Celju trg, 10. Sv. Jurij pri Celju okolica, 11. Sv. Pavel pri Preboldu, 12. Sv. Peter v Sav. dolini, 13. Škofja vas, 14. Teharje, 15. Tabor (Sv. Jurij), 16. Velika Pirešica, 17. Vojnik trg, 18. Vojnik okolica (Vojnik), 19. Vransko, 20. Zalec.

3. Srez Dravograd.

1. Brezno, 2. Črna, 3. Dravograd, 4. Guštanj, 5. Marenberg, 6. Mežica, 7. Muta, 8. Prevalje, 9. Ribnica na Pohorju, 10. Vuhred, 11. Vuženica.

4. Srez Gornjihrad.

1. Bočna, 2. Gornjihrad mesto, 3. Gornjihrad okolica, 4. Ljubno, 5. Luče, 6. Mozirje trg, 7. Mozirje okolica, 8. Rečica ob Savinji, 9. Solčava, 10. Smartno ob Paki

5. Srez Konjice.

1. Konjice trg, 2. Konjice okolica, 3. Loče, 4. Oplotnica, 5. Tepanje, 6. Vitanje, 7. Zreče.

6. Srez Laško.

1. Hrastnik-Dol (Dol), 2. Jurkloster, 3. Laško, 4. Zidanimost (Loka), 5. Marija Gradec (Laško), 6. Sv. Krištof (Laško), 7. Sv. Lenart nad Laškim, 8. Trbovlje.

Dne 12. januarja 1704 so prebrodili Kruci Muro pri Murskem Središču, odkoder so se razpasli po cellem Medžimurju. Glavna četa je naperila svoj pohod na Čakovec ter ga zavzela v naskoku. V Čakovcu Kruci niso samo plenili, nameravali so zagospodovati stalno nad mestom. Lotili so se z vso vneto utrjevalnih del. Kmalu se je prelevil Čakovec v krucevski tabor, odkoder bi jih bilo težko prepoditi. V Čakovcu je bil tudi glavni stan tolovajske vojske, ki ni držala rok križem po utaborenju. Iz Čakovca so hodili Kruci ropat na dve strani. Ena četa je plenila neusmiljeno ob Muri in se je upala nad Ljutomer; druga je pribumela za Dravo nad Središče. Pohoda nad Ljutomer in Središče sta bila zgolj roparskega značaja. Vrnitev z obilnim plenom iz omenjenih krajev v Čakovec je bila za Kruce predaleč in preveč nevarna. Čakovski generalni štab je odredil oporišča na Murskem polju. Kruci so se usidrali na Moti, pri Braneku in v Razkrižju.

Krog pravkar omenjenih naselbin so izkopalii zakope, jih utrdili, privlekli vanje topove in vsako od teh manjših taborišč je dobilo svojo lastno ter stalno posadko. Z utrditvami na Moti, pri Braneku in Raz-

križju so postali Kruci gospodarji celega Murskega polja. Svoje tabore so dobro založili s plenom, da bi jih lahko branili ter vztrajali za slučaj nenadnih napadov in oblege.

V taboriščih je živel kmetska sodrğa na račun Muropolja kakor bogovi. Kakor hitro so pojedli in popili naropano ter se narajali do dolgega časa, so se pozabavali s ponovnimi plenitvami in z uprizarjanjem nepopisnih grozovitosti po bližnji okolici.

Po utrditvi in takorekoč stalni naselitvi na Murskem polju so napadli prvič Ljutomer 8. februarja 1704. Tržani, ki se niso dosti zmenili za od Krucev do gole kože slečene ter nezavarovane kmete, so imeli od prvega vpada dovolj časa, da so se pripravili na poset. Z združeno močjo so kmalu tudi odpodili roparsko druhal. Drugi dan po prvem napadu je bila nedelja. Kruci so se vrnili pred Ljutomer že ob osmi uri zjutraj v znatno ojačenem številu.

Vsled prve zmage so se čutili Ljutomerčani čisto varne in se nikakor niso nadejali tako naglega ponovnega napada. Kruci so se polastili trga z groznim kričem.

samezne kolibe. Vsaka kočica je zase majhna trdnjava, ako odstranijo lestve in brvi, jo je takorekoč nemogoče zavzeti. To baš kar odkrito pleme Južnega morja je na zelo visoki kulturni stopnji.

Vrh najvišje kitajske gore dosežen.

Najvišja kitajska gora se imenuje Minya Gongka in je visoka 7700 m. Na vrh te gore sta stopila kot prva v jeseni 1933 Amerikanka Moore in Burdsall.

Celo družino ukradel.

Godci so večkrat sanjali. Na Poljskem v Kališu je javil godec na policiji, da mu je ukradel sorodnik konja, ženo in deca, ki je spala na vozu.

(Dalje sledi.)